

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Podhrázkého a soudců Petra Mikeše a Jitky Zavřelové v právní věci žalobce: **V. H. B.**, zast. Mgr. Markem Sedlákem, advokátem se sídlem Milady Horákové 13, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 4. 2024, čj. OAM-265/ZA-ZA12-HA13-2024, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 9. 2024, čj. 62 Az 27/2024-32,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Žalobce v žádosti poukázal především na to, že přišel o pobytové oprávnění na území ČR, chce zde ovšem zůstat se svojí rodinou (jeho nezletilá dcera trpí psychickými problémy a bylo jí diagnostikováno onemocnění ADHD). Ve Vietnamu žalobce nemá žádné ekonomické zázemí a obává se, že v případě návratu se mu již nepodaří se do ČR vrátit.

[2] Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce žalobou u Krajského soudu v Ostravě. Poukázal především na to, že svou žádostí usiloval o udělení azylu z humanitárních důvodů. Namítal též, že se žalovaný nezabýval nejlepším zájmem dítěte (jeho nezletilé dcery).

[3] Krajský soud žalobu v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl. Žalovaný podle něj zjistil skutkový stav v potřebném rozsahu a obstaral si dostatek informací. K námitce týkající se nejlepšího zájmu dítěte krajský soud ve shodě se žalovaným předeslal, že osoba, o níž žalobce tvrdí, že je jeho nezletilou dcerou (M. A. T.), neprochází informačním systémem základních registrů. I přes to se žalovaný v napadeném rozhodnutí zabýval okolnostmi, které žalobce k tvrzení dceři uvedl. Žalovaný vysvětlil, že z veřejně dostupných zdrojů je známo, že ADHD představuje běžné onemocnění, nikoliv tedy takové, které by vyžadovalo

posouzení stran důvodů zvláštního zřetele hodných. S tím se krajský soud ztotožnil. Žalovaný nadto zdůraznil, že žalobce ani nedoložil jakoukoli lékařskou zprávu týkající se zdravotního stavu dcery. Podle krajského soudu nebylo na místě se větší měrou zabývat zájmem dítěte, neboť řízení o mezinárodní ochraně neslouží k vyřešení (ne)oprávněnosti pobytu žalobce na území ČR a jeho rodinných vazeb (k tomu odkázal na rozsudek NSS z 2. 9. 2015, čj. 1 Azs 178/2015-25). Ve vztahu k námitkám stran neudělení humanitárního azylu taktéž krajský soud odkázal na ustálenou judikaturu (rozsudek NSS z 22. 1. 2004, čj. 5 Azs 47/2003-48). Úvahy žalovaného v tomto směru ob stojí. Životní situace žalobce není nijak mimořádná a nelze ji podřadit pod případ zvláštního zřetele hodný. K tomu, že z důvodu své trestní minulosti by v případě návratu do země původu již žalobce nemohl získat pobytové oprávnění v ČR, krajský soud ve shodě se žalovaným uzavřel, že žalobce musí umět nést odpovědnost za své protiprávní jednání. Žalobcem uváděné skutečnosti nelze podřadit pod žádný z důvodů poskytnutí mezinárodní ochrany a s ohledem na zjištěný skutkový stav ani pro udělení mezinárodní ochrany formou doplňkové ochrany.

[4] Žalobce (stěžovatel) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností. Předeslal, že kasační stížnost je přijatelná, neboť podstatně přesahuje jeho vlastní zájmy. Týká se totiž i zájmů jeho nezletilé dcery. Zdůraznil, že se domáhal ochrany základních práv týkajících se rodinného života (základních práv dcery). Žádost o mezinárodní ochranu sice není k ochraně těchto práv výslovně určena, bude však třeba, aby Nejvyšší správní soud vyslovil svůj názor, zda je možné, aby na základě takového argumentu krajský soud (žalovaný) ochranu těchto právům odmítl poskytnout, ač tato povinnost plyne z čl. 4 a čl. 90 Ústavy. Stěžovatel konkrétně namítl, že žalovaný i soud nesprávně zjistili skutkový stav. Učinili implicitní závěr, že M. A. T. neexistuje. V takovém případě ale měli vyzvat stěžovatele k prokázání její existence a vazby na jeho osobu. K závěrům ohledně onemocnění ADHD stěžovatel uvedl, že soud přezkoumatelně nevysvětlil, jaké nemoci vyžadují posouzení stran důvodů zvláštního zřetele hodných, čím se takové nemoci vyznačují a proč mezi ně nelze řadit psychické problémy a ADHD jeho dcery. Ve vztahu k nepředložení lékařské zprávy dodal, že žalovaný v řízení o mezinárodní ochraně vychází z tvrzení žadatele. Na břemeno tvrzení zde není kladen stejný důraz jako v běžném správním řízení. Pokud žalovaný nebo soud měli za to, že ohledně ADHD dcery musí předložit i důkaz, měli k tomu stěžovatele vyzvat.

[5] Podle stěžovatele odůvodnění rozsudku (konkrétně jeho bod 22) neodpovídá požadavkům Úmluvy o právech dítěte. Je zřejmé, že neudělení azylu (doplňkové ochrany) zasáhne do práv a zájmů jeho nezletilé dcery. S ohledem na čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte zájem dítěte musí být předním hlediskem i v řízení o žádosti o mezinárodní ochranu. Stěžovatel vzhledem k trestní minulosti nemá možnost získat pobytové oprávnění, které by mu umožnilo návrat k dceři. Souhlasí, že musí umět nést odpovědnost za protiprávní jednání, žalovaný ani soud však neřeší, zda jeho jednání bylo natolik závažné, aby v řízení o žádosti o mezinárodní ochranu převážilo zájem jeho nezletilé dcery. Stěžovatel se domáhal ochrany základních práv a svobod svých a své dcery. Bylo povinností soudu poskytnout ochranu základním právům bez ohledu na to, zda stěžovatelem uváděné skutečnosti lze či nelze podřadit pod zákonem stanovené důvody poskytnutí mezinárodní (doplňkové) ochrany. V žalobě namítl, že pokud žalovaný neprovedl navrhovaný výslech jeho dcery, pak tím došlo k porušení čl. 9 odst. 2 a zejména čl. 12 Úmluvy o právech dítěte. Krajský soud se však s touto námitkou přezkoumatelným způsobem nevypořádal. Stejně tak stěžovatel dceru v žalobě výslovně označil za osobu zúčastněnou na řízení. Soud s ní však

pokračování

jako s osobu zúčastněnou na řízení nejednal a tento svůj postup v napadeném rozsudku nijak nevysvětlil.

[6] Žalovaný navrhl odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost případně její zamítnutí. Odkázal na své rozhodnutí i vyjádření k žalobě. Napadený rozsudek je v souladu s právními předpisy, je srozumitelný a ve shodě s ustálenou judikaturou.

[7] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou přijatelnosti kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s. K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany (azylu) lze pro stručnost odkázat na usnesení NSS z 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. Nejvyšší správní soud se tedy ve smyslu výše uvedeného ustanovení předně zabýval tím, zda *kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele*.

[8] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[9] Podle existující judikatury bude kasační stížnost přijatelná, pokud: (i) se dotýká zatím judikaturou neřešených právních otázek; (ii) se týká právních otázek řešených rozdílně; (iii) je třeba judikaturního odklonu; či (iv) došlo k zásadnímu pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[10] Stěžovatel v kasační stížnosti předně uplatnil důvody podřaditelné pod čtvrtý bod ze shora uvedených. K tomu je však třeba uvést, že ten je jen výjimečným nástrojem pro řešení zásadních pochybení. Odpovídá mu mino jiné typizovaná situace, v níž krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybí při výkladu hmotného či procesního práva. Je však třeba, aby se jednalo skutečně o zásadní pochybení krajského soudu. Případná nevýrazná pochybení zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby založila přijatelnost kasační stížnosti (viz shora zmíněné usnesení čj. 1 Azs 13/2006-39, jakož i řadu navazujících rozhodnutí, například usnesení NSS z 31. 1. 2018, čj. 1 Azs 379/2017-26 či z 15. 12. 2022, čj. 8 Azs 195/2022-28).

[11] Kasační argumentace stěžovatele spočívá předně v tom, že krajský soud zatížil napadený rozsudek vadou nepřezkoumatelnosti. Podle stěžovatele se nijak nevypořádal s jeho námitkou týkající se neprovedení výsledku jeho dcery, a stejně tak nijak nereagoval na to, že stěžovatel dceru označil za osobu zúčastněnou na řízení. Jde-li o výslech dcery stěžovatele, zde podle Nejvyššího správního soudu nelze odhlédnout od toho, že žalovaný (jak vysvětlil) takový výslech považoval za nadbytečný, z čehož vyšel i krajský soud v napadeném rozsudku (viz reprodukce žalobou napadeného rozhodnutí v jeho bodě 14). Stejně tak krajský soud dospěl k závěru, že žalovaný zjistil skutkový stav v potřebném rozsahu (bod 17) a že v dané věci nebylo namístě se větší měrou zabývat zájmem dítěte (bod 22). Nezletilé (tvrzené) dceři žalobce pak krajský soud věnoval samostatnou pozornost též v bodě 19 napadeného rozsudku. Byť tedy krajský soud výslovně nereagoval na argument stěžovatele týkající se neprovedení výsledku a rozporu takového postupu s Úmluvou o právech dítěte, z kontextu odůvodnění napadeného rozsudku je zřejmé, jak na význam případné výpovědi dcery stěžovatele pro dané řízení krajský soud nahlížel. V tomto směru tedy nelze mít za to, že by odůvodnění napadeného rozsudku vykazovalo vady, které by byly hrubým pochybením krajského soudu svědčícím přijatelnosti kasační stížnosti a vyžadujícím zásah kasačního soudu.

[12] Nejvyšší správní soud neshledal ani to, že by napadený rozsudek byl v rozporu s požadavky plynoucími z judikatury na podobu odůvodnění soudních rozhodnutí (např. rozsudky NSS z 28. 8. 2007, čj. 6 Ads 87/2006-36, či z 23. 6. 2005, čj. 7 As 10/2005-298). Odkazované judikatuře se nepřičítá ani to, pokud krajský soud neuvedl, jaké nemoci vyžadují posouzení stran důvodů zvláštního zřetele hodných ve vztahu k nemoci jeho dcery, čehož se nyní v kasační stížnosti stěžovatel taktéž domáhá. (Ne)vypořádání této dílčí otázky není způsobilé přijatelnost kasační stížnosti založit. Popřením smyslu přijatelnosti kasační stížnosti by pak bylo, pokud by se měl Nejvyšší správní soud v tomto směru zabývat dílčími skutkovými otázkami konkrétní věci (ani případné dílčí pochybení krajského soudu nepředstavuje pochybení vyžadující zásah kasačního soudu, viz např. usnesení NSS z 11. 8. 2023, čj. 8 As 120/2022-28).

[13] Shora uvedená východiska týkající se požadavků na odůvodnění napadeného rozsudku, resp. přijatelnosti kasační stížnosti pak v podstatné míře platí i pro stěžovatelem zmiňovanou otázku týkající se jeho dcery jakožto osoby zúčastněné na řízení. V dané věci rozhodně nelze považovat za hrubé pochybení krajského soudu svědčící přijatelnosti kasační stížnosti, pokud výslovně v odůvodnění rozsudku nereagoval na označení dcery stěžovatele jako osoby zúčastněné na řízení. Uvedené platí tím spíše, pokud ustálená judikatura vychází z toho, že rodinného příslušníka žadatele o azyl nelze za osobu zúčastněnou na řízení považovat, neboť v takovém řízení nepřichází v úvahu možnost přímého dotčení jeho práv (viz usnesení NSS z 15. 12. 2005, čj. 1 Azs 155/2004-47 nebo aktuálně z 28. 11. 2024, čj. 3 Azs 170/2024-47).

[14] Přijatelnosti kasační stížnosti pak nesvědčí ani další kasační argumentace stěžovatele, podle něhož jej měl krajský soud (žalovaný) vyzvat k prokázání existence osoby M. A. T. (jeho dcery). O pochybení žalovaného či krajského soudu (tím spíše ne pochybení vedoucí k závěru o přijatelnosti kasační stížnosti) se nemůže jednat v situaci, v níž se žalovaný i krajský soud zabývali samotnými důvody žádosti stěžovatele, které ve vztahu k uvedené osobě (dceři) uplatnil. Jde-li pak o další výzvu, která podle stěžovatele měla být učiněna (konkrétně k předložení lékařské zprávy, pokud ji krajský soud a žalovaný považovali za potřebnou), je z odůvodnění napadeného rozsudku zřejmé, že se rozhodně nejednalo o stěžejní požadavek, na kterém by závěry žalovaného či krajského soudu byly postaveny (tomu ostatně svědčí již samotná formulace v bodě 20 napadeného rozsudku, v němž krajský soud – aniž by sám tuto otázku jakkoli dále hodnotil a považoval ji pro své závěry za rozhodující – poukázal pouze na to, že žalovaný „nadto“ zdůraznil).

[15] Stěžovatel dále argumentoval tím, že krajský soud nezohlednil požadavky Úmluvy o právech dítěte, resp. odmítl ochranu základních práv jeho dcery. V tomto ohledu Nejvyšší správní soud předně uvádí, že zde není dán první z důvodů přijatelnosti kasační stížnosti ze shora vymezených (bod [10] tohoto usnesení), byť se tak stěžovatel zřejmě domnívá. Nejvyšší správní soud se totiž již zabýval i otázkou, zda je žalovaný povinen při posuzování žádosti o azyl (doplňkovou ochranu), zohlednit i mezinárodní závazky, které pro Českou republiku vyplývají z Úmluvy o právech dítěte, tedy zejména vzít v úvahu tzv. nejlepší zájem dítěte (viz např. rozsudek NSS z 25. 2. 2022, čj. 5 Azs 82/2020-64, bod 26 a násl.). S odkazem na předchozí judikaturu v pobytových věcech mimo jiné připomněl, že taková judikatura může být aplikovaná též například i na posouzení skutečného nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu (viz též rozsudek NSS z 18. 6. 2021, čj. 5 Azs 162/2020-47).

pokračování

[16] V návaznosti na výše uvedené tedy sice nelze nic namítat proti východisku stěžovatele, podle něhož neudělení azylu nebo doplňkové ochrany zasáhne do práv a zájmů jeho nezletilé dcery (z hlediska rozlišování dopadu jednotlivých typů soudních řízení na děti lze ostatně v podrobnostech odkázat na nálezný Ústavního soudu ze dne 14. 4. 2020, sp. zn. IV. ÚS 950/19). Pro posouzení přijatelnosti nynější kasační stížnosti je nicméně podstatné, zda krajský soud v napadeném rozsudku shora uvedenou judikaturu respektoval. Přijatelnost kasační stížnosti ze čtvrtého z důvodů shora uvedených (viz bod [10] výše) totiž může spočívat i v situaci, v níž krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu, a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování bude docházet i v budoucnu (opět viz výše zmíněné usnesení čj. 1 Azs 13/2006-39). Ani tento důvod přijatelnosti kasační stížnosti však v nynější věci dán není. Podstatné je v tomto ohledu především to, že krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku neustrnul pouze na tom, že řízení o mezinárodní ochraně neslouží k vyřešení (ne)oprávněnosti pobytu stěžovatele na území ČR a jeho rodinných vazeb, ale sám zohlednění zájmu dítěte připustil (viz bod 22 rozsudku krajského soudu). Především pak krajský soud v návaznosti na žalobní námitky stěžovatele směřující primárně k (ne)udělení humanitárního azylu hodnotil i to, jak se žalovaný vypořádal s posouzením životní situace stěžovatele (viz bod 24 napadeného rozsudku). Žalovaný, s jehož závěry se krajský soud v napadeném rozsudku ztotožnil, v rámci hodnocení situace stěžovatele nepomněl ani skutečnost, na kterou stěžovatel v kasační stížnosti opět poukazuje, totiž že pozbyl pobytové oprávnění, přičemž zde žalovaný zdůraznil, že se tak stalo právě v důsledku trestné činnosti stěžovatele. Ani v tomto ohledu proto nelze dospět k závěru o přijatelnosti dané kasační stížnosti.

[17] K možnému udělení azylu z humanitárních důvodů lze ostatně závěrem v obecné rovině připomenout, že na tuto formu mezinárodní ochrany není právní nárok (rozsudek NSS ze dne 22. 1. 2004, čj. 5 Azs 47/2003-48), přičemž zachování stávajících rodinných vazeb obecně nelze považovat za případ hodný zvláštního zřetele, pro který by mohl správní orgán humanitární azyl udělit (např. rozsudky NSS z 8. 4. 2004, čj. 4 Azs 47/2004-60, a z 1. 2. 2017, čj. 6 Azs 309/2016-28, bod 9, či usnesení z 18. 2. 2021, čj. 5 Azs 311/2020-29, bod 14).

[18] Nejvyšší správní soud pro úplnost dodává, že nepřehlédl, že krajský soud nyní napadený rozsudek vyhlásil bez jednání zveřejněním tzv. zkráceného znění na úřední desce. Tzv. zkrácené znění rozsudku obsahuje jen výrok a poučení o opravném prostředku, odůvodnění v něm chybí. Takový způsob vyhlášení rozsudku je ovšem v rozporu s čl. 96 odst. 2 Ústavy [nálezný ÚS z 18. 6. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 38/18 (N 115/94 SbNU 370)]. Závěry Ústavního soudu uvedené v tomto nálezu se vztahují na vyhlášení rozsudků soudů všech stupňů projednávajících věci správního soudnictví (rozsudek NSS z 21. 10. 2019, čj. 3 Azs 201/2018-35, bod 16). Zmíněná vada řízení před krajským soudem nicméně nemá vliv na zákonnost jeho rozsudku, a proto ani nemůže představovat důvod přijatelnosti kasační stížnosti (viz např. rozsudek NSS z 25. 9. 2020, čj. 10 Azs 194/2020-43, bod 10).

[19] Nejvyšší správní soud tedy na základě výše uvedeného dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[20] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (usnesení NSS z 16. 6. 2021, čj. 9 As 83/2021-28). Stěžovatel nebyl ve věci úspěšný, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému

nevznikly žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti, proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 10. března 2025

Milan Podhrázký
předseda senátu